

Корона и МСФИ – Шта се дешава?

У последњих неколико месеци, корона вирус је постала реч која се најчешће изговора у целом свету.

Корона не само да узима животе, већ такође делује на наш свакодневни живот на много различитих начина.

У многим земљама, људи не могу да иду на посао, деца не могу да иду у школе, продавнице су затворене, машине су утихнуле, све је стало.

Владе у многим земљама су предузеле извесне мере да зауставе ширење вируса и ове мере делују на финансијске извештаје на различите начине.

У овом чланку, ми ћемо покушати да опишемо највеће ефекте пандемије на финансијске извештаје, на основу текућих МСФИ правила.

По нашем мишљењу веома мали број позиција у финансијским извештајима ће бити поштеђен ефеката текуће ситуације.

У наставку ми ћемо покушати да сумирамо за вас главна разматрања по овом питању:

Да ли још начело сталности пословања (going concern) може бити примењено?

Да би зауставили брзо ширење инфекције, многе владе су ограничиле привредне активности.

Тржни центри су затворени. Фабрике не раде и људи су остали кући.

Ово значи да су многе компаније престале да генеришу приходе.

Па... могу ли они да **преживе следећих 12 месеци?**

Према Концептуалном Оквиру, ентитет припрема финансијске извештаје по начелу сталности пословања– што значи, да ће ентитет наставити да послује у предвидљивој будућности (видети параграф. 4.1).

Према МРС 1, менаџмент треба да оцени начело сталности пословања када припрема финансијске извештаје.

Ова оцена се не ради на дан извештавања (тј. 31 Децембар 2019).

То се чини ***пре него су финансијски извештаји објављени.***

Сада, пандемија је почела у Јануару 2020 и тад још није било прогноза или претпоставки о финансијским ефектима пандемије и мера које се предузимају како би се она зауставила.

Међутим, ако ви још припремате финансијске извештаје за време пандемије, ви дефинитивно треба да процените способност вашег ентитета да преживи и да испитате:

- Да ли сте финансијски снажни?
- Да ли је ваша имовина високог квалитета?
- Да ли је ваша компанија способна да преживи следећих 12 месеци?
- Да ли сте способни да пронађете алтернативне изворе финансирања?

Након што урадите ове оцене ви имате два избора:

- **Ви процењујете да је ваша компанија способна да испуни начело сталности пословања.**

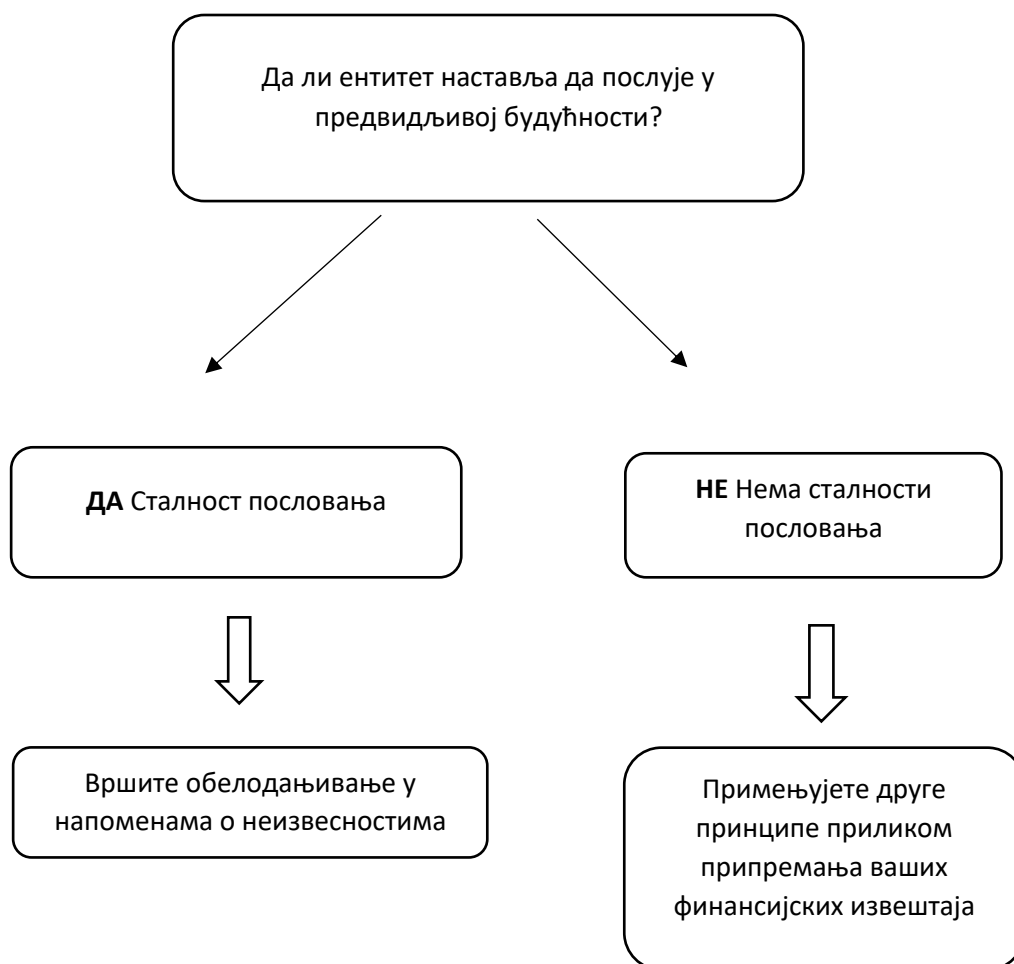
Другим речима, менаџмент верује да ће ентитет преживети пандемију.

Међутим, у овом случају, ви треба да обелоданите у напоменама уз финансијске извештаје да премда су они припремљени у складу са начелом сталности пословања постоје многе неизвесности везане за ову процену

- **Ви процењујете да ваша компанија не може да испуни начело сталности пословања.**

Другим речима, менаџмент не верује да ће ентитет преживети следећих 12 месеци.

У овом случају, финансијски извештаји морају бити припремљени на другим рачуноводственим основама. Чланак о овоме можете пронаћи у нашој бази знања.

Очекивани кредитни губитак (Expected credit loss – ECL) на финансијским средствима

Чак и када ви нисте под директним утицајем вируса и мера за спречавање његовог ширења, ваши клијенти могу бити под тим утицајима.

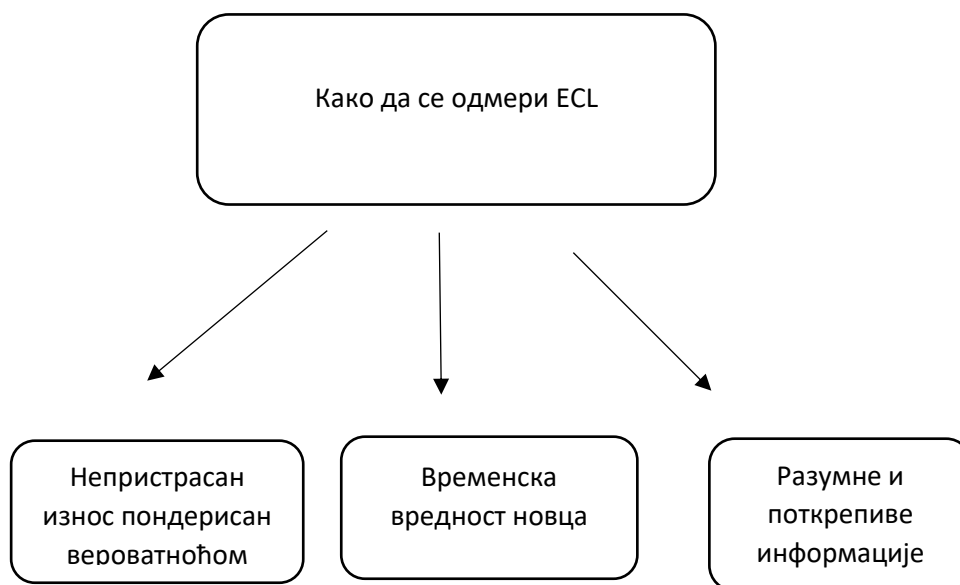
И, вирус и повезане мере могу деловати тако да ваши дужници нису у могућности да измире своје обавезе према вама.

Као резултат, очекивани кредитни губитак на вашим финансијским средствима може бити много већи него што сте ви проценили на основу ваших историјских информација и претходних предвиђања.

Ви једноставно можете имати ситуацију да су сва ваша предвиђања урађена пре појаве вируса застарела и нису више употребљива.

МСФИ 9 каже да очекивани кредитни губици треба да одражавају **непристрасан износ пондерисан вероватноћом** који се утврђује вредновањем низа могућих исхода (видети МСФИ 9.5.5.17а).

И, ви треба да користите **разумне и поткрепиве информације** о прошлим догађајима, тренутним условима и прогнозама будућих услова расположивим на дан извештавања (МСФИ 9.5.5.17с).

Присилно затварање бизниса од стране владе је веома **важна будућа информација** која постаје расположива после краја 2019. у многим земљама.

Да, истина је да су се први извештаји о вирусу појавили пре краја 2019, међутим дискутабилно је да ли се у том тренутку могла проценити јачина његовог утицаја на бизнис.

Отуда по нашем мишљењу, ECL на крају 2019 није вероватно инкорпорирао ефекте свих мера предузетих у циљу заустављања вируса у 2020 (пошто информације нису биле расположиве на дан извештавања), требало би да се инкорпорирају бар неке процене ефеката вируса на пословање ентитета.

Међутим, ако ви имате потраживања или сте дали кредит дужнику чије пословање и новчани токови су под великим утицајем вируса и са њим повезаних мера, ви би требали можда да инкорпорираете ове будуће информације у одмеравање ECL у следећим периодима.

Како?

Погледаћемо то на једној краткој илустрацији.

Пример: ECL и корона вирус пандемија

Рецимо да ви имате дужника који вам дугује 1.000 НЈ. Дужник има ланац малопродајних објеката у којима продаје одећу.

У одговору на ситуацију проузроковану пандемијом, влада је затворила продавнице и ваш дужник губи приходе.

Тренутно, ваш дужник не иде у стечај, али је јасно да неће бити способан да отплаћује дуг у складу са уговором.

На основу вести, на основу статистичких модела о сценаријима пандемије припремљеним од стране експерата и анализе финансијских извештаја дужника ви идентификујете **три различита сценарија**:

1. Пандемија ће трајати још један месец, продавнице ће бити поново отворене и у овом случају ваш клијент ће имати смањење прихода од 10%. Ово смањење неће деловати на способност дужника да измирује обавезе благовремено у целости, јер је његова финансијска ситуација стабилна. Међутим, статистички модел пандемије процењује вероватноћу од 10% за овакав развој догађаја.
2. Пандемија ће трајати дуже и продавнице ће бити поново отворене након 6 месеци. У овом случају, клијент ће претрпети значајно смањење прихода, али ће још имати одређену способност измирења обавеза и ви ће те изгубити 30% ваших потраживања. Вероватноћа овог сценарија је 70%.
3. Пандемија ће бити страшна и продавнице ће бити отворене тек након 1 године. Дужник ће отићи у стечај, међутим ви ћете надокнадити нешто од ваших потраживања продајом некретнина дужника. То ће бити у износу од 10% од ваших потраживања, значи ваш губитак ће бити 90%. Вероватноћа овог сценарија је 20%.

Погледајмо све ово сада у следећој табели:

Сценарио	LGD ¹	Вероватноћа	ECL
1) Продавнице се отварају за 1 месец	0%	10%	0
2) Продавнице се отварају за 6 месеци	30%	70%	210
3) Продавнице се отварају за 1 годину	90%	20%	180
Укупно			390

Напомене:

- Овде, ми не узимамо само највероватнији исход у обзир. У том случају, ECL би био 210. Уместо тога, ми пондеришемо све сценарије и губитак је 390.
- ECL = 1.000 НЈ пута LGD пута вероватноћа

¹ Процена губитка услед настанка статуса неизмирења обавеза – loss given default

Ово је веома једноставна илустрација инкорпорирања будућих информација у обрачун ECL као резултат мера на пандемију корона вируса.

И, као што се може видети, ово је повезано са доста **неизвесности и процена**.

IFRS Foundation је публиковала посебан документ са смерницама о овом проблему. Ми ћемо тај документ представити у посебном чланку у нашој бази знања.

Умањење вредности имовине

MPC 36 даје листу екстерних индикатора обезвређења и по нашем мишљењу мере владе против ширења инфекције су веома значајне.

Због тога што у многим врстама пословања постоје **екстерни индикатори обезвређења** и ви треба да тестирате ваша средства како би одредили да ли су она обезвређена.

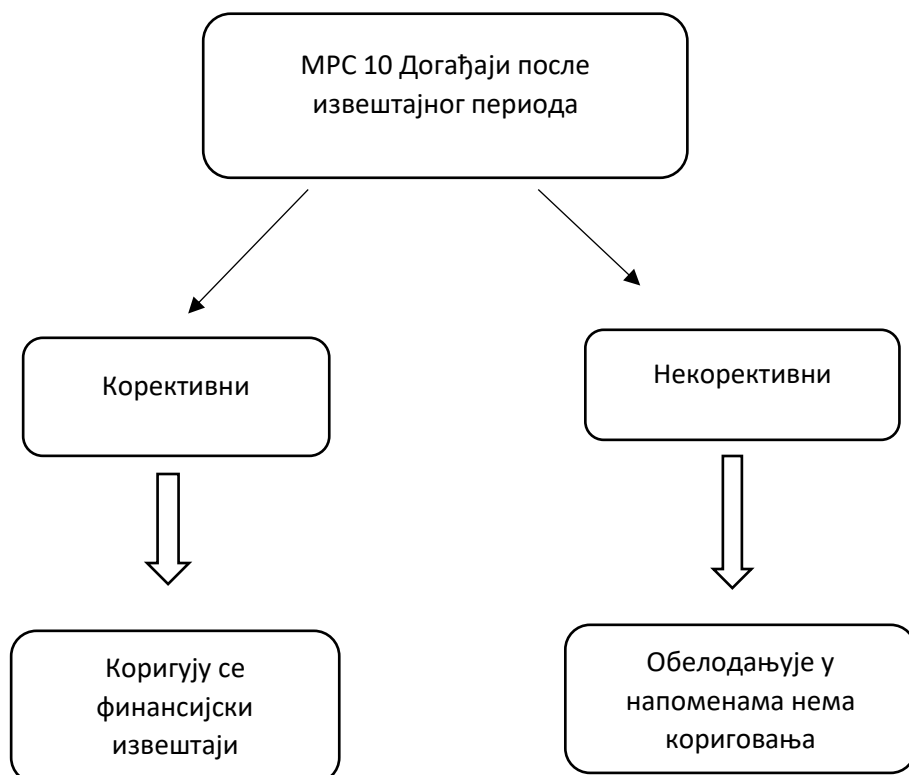
Посебно у привредним гранама као што су туризам, угоститељство, забава и остало, фер вредност средстава као и употребна вредност ће ићи на доле, из једноставног разлога:

Очекивани будући новчани токови генерисани од појединих средстава (или јединице која генерише готовину) су много нижи. Затворене продавнице не генеришу никакву готовину док су затворене. У нашој бази знања можете видети посебне чланке о MPC 36.

Догађаји после извештајног периода

Према MPC 10 ви треба да:

- **Идентификујете значајне догађаје** настале после извештајног периода,
- Одредите да ли су они **корективни или некорективни**,
- **Коригујете** финансијске извештаје за корективне догађаје или **обелоданите** некорективне догађаје.

Пандемија и са њом повезане мере за њено спречавање су дефинитивно значајан догађај после извештајног периода.

Мешутим – да ли је корективни или некорективни?

Овде треба мало да размислимо.

Који су то догађаји који делују на ваше пословање?

- Да ли је то вирус сам по себи?
- Или мере да се он спречи донесене од стране владе?

У већини случајева, **мере владе** су главни догађај, не вирус сам по себи.

Ове мере се дешавају само после краја 2019 и због тога су **некорективни догађај**, тако да у вези са њим нема рачуноводствених књижења у претходној години.

Међутим, по нашем мишљењу већина ових догађаја ће имати материјалан утицај на финансијске извештаје, тако да ентитети треба да обелодане постојање ових догађаја и да покушају да процене њихов финансијски утицај.

Остали ефекти

По нашем мишљењу у наставку је приказано, где ће текућа ситуација са пандемијом имати највећи опсег.

Али, ова листа није коначна.

Овде је кратка листа осталих потенцијалних утицаја на позиције у финансијским извештајима:

- резервисања према МРС 37 – можда ће бити потреба да размислите о плану за реструктурирање, или резервисањима за штетне уговоре;
- одмеравање залиха према МРС 2 – могуће је да вредност различитих врста залиха иде на доле, можда ће неким истећи рок трајања, или ће купци мање трошити јер зарађују мање новца;
- Уговори са купцима према МСФИ 15– па, неки купци неће имати довољно новца да испуне обавезе по основу текућих уговора, и то може резултирати у ранијем раскидању уговора, модификацији уговора, променама у променљивим накнадама, итд.
- уговори о лизингу према МСФИ 16 – у неким случајевима ће бити потребно да купац промени висину закупнине или време плаћања како би закупцу олакшао живот, или ће влада захтевати од закупаца да одложе фактурисање закупнина на неко време. Ово може резултирати у модификацији лизинга или примени рачуноводствених правила за варијабилна плаћања (о овоме ће бити више речи у посебно чланку пошто по овом питању Одбор доноси посебан амандман).²

Приредио: Драженко Лукач

---

² Извор: ifrsbox.com